

Polisiau a Gweithdrefnau Diogelu

Mae gan bawb yr hawl i fod yn ddiogel, ni waeth pwy ydynt na beth yw eu hamgylchiadau. Rhaid i grwpiau cymunedol o bob maint – sut bynnag y cânt eu cyfansoddi – fod yn lleoedd diogel y gellir ymddiried ynddynt. **Mae gan bawb gyfrifoldeb dros ddiogelu - busnes pawb ydyw.**

Os yw eich sefydliad yn gweithio gyda phlant neu bobl ifanc neu gydag oedolion sydd mewn perygl mewn sefyllfaoedd sy'n agored i niwed, hyd yn oed os mai anaml y bydd hyn yn digwydd, rhaid iddo gael polisi a gweithdrefn ddiogelu gyfredol. Mae hyn yn berthnasol p'un a ydych yn gweithio mewn adeilad, wyneb yn wyneb neu drwy lwyfannau ar-lein.

- Mae polisi yn ddatganiad lefel uchel am sut y byddwch yn ymdrin â mater pwysig, sy'n nodi pam mae'n bwysig
- Mae gweithdrefn yn set gam wrth gam o gyfarwyddiadau ynghylch sut yn union y caiff y mater ei reoli a chan bwy.

Egwyddorion Cyffredinol

- Dylai gweithgareddau, digwyddiadau a rhaglenni cymunedol i gyd ddigwydd mewn amgylchedd diogel y gellir ymddiried ynddo sy'n diogelu pawb sy'n cymryd rhan - buddiolwyr, staff a gwirfoddolwyr.
- Rhaid i bob sefydliad sy'n gweithio gyda phlant neu bobl ifanc neu oedolion sydd mewn perygl mewn sefyllfaoedd sy'n agored i niwed flaenoriaethu diogelu, fel ei bod yn ddiogel i'r rhai yr effeithir arnynt ddod ymlaen ac adrodd am ddigwyddiadau a phryderon, yn hyderus y dylid eu trin yn sensitif ac yn briodol.
- Dylai fod gan bob sefydliad bolisiau, gweithdrefnau a mesurau diogelu digonol i amddiffyn pobl., gan egluro'r ymrwymiad i ddiogelu a nodi'n glir y rôl sydd gan bob gwirfoddolwr a aelod o staff i'w chwarae wrth amddiffyn pobl rhag niwed. Dylent hefyd nodi sut y caiff staff a gwirfoddolwyr newydd eu gwirio a rhoi enw a manylion cyswllt Swyddog Diogelu'r cylch.
- Dylai polisiau a gweithdrefnau ei gwneud yn glir sut yr ymdrinnir â digwyddiadau a honiadau, gan gynnwys sut i adrodd a chofnodi unrhyw bryderon (a sut y bydd cofnodion yn cydymffurfio â gofynion diogelu data GDPR), ac adrodd i'r awdurdodau perthnasol.¹
- Os ydych yn dibynnu ar bolisi gorfuddio eich corff llywodraethu, rhaid i chi barhau i sicrhau ei fod yn berthnasol i'ch grŵp a'ch amgylchiadau unigol a chynnwys manylion cyswllt lleol.
- Dylai pawb – aelodau, gwirfoddolwyr, staff, rhieni a gofalwyr – fod yn gyfarwydd â'r polisi a gwybod ble y gallant ddod o hyd iddo neu ei weld.

Beth i feddwl amdano cyn ysgrifennu eich polisi a'ch gweithdrefn

- Sut ydych chi'n gwirio staff a gwirfoddolwyr (presennol a newydd)?
- Sut y dylai rhywun godi pryder?
- Sut y byddwch yn ymateb i bryderon neu honiadau?

¹ Mae Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol (GDPR) (EU) 2016/679 yn rheoliad UE ar ddiogelu data a phreifatwydd, gan roi rheolaeth i ddinasyddion a thriogolion yr UE dros eu data personol.

- Sut mae eich polisi diogelu yn berthnasol i bolisiâu a gweithdrefnau eraill?
- Pa hyfforddiant sydd ei angen arnoch i'w gynnig i staff a gwirfoddolwyr?
- Beth fyddwch chi'n ei wneud i sicrhau bod pawb yn ymwybodol o'ch polisi?
- Sut y byddwch yn sicrhau bod unrhyw gofnodion digwyddiadau yn cydymffurfio â GDPR?

Beth i'w gynnwys mewn datganiad polisi diogelu

Dylai'r datganiad nodi ymrwymiad clir eich sefydliad i amddiffyn eich buddiolwyr, gwirfoddolwyr a staff rhag pob math o gamdriniaeth, gan gynnwys niwed corfforol, emosiynol a rhywiol.

Beth i'w gynnwys mewn gweithdrefn ddiogelu

- Canllawiau ar beth i'w wneud os oes honiad neu ddigwyddiad, neu os codir pryderon ynghylch lles plentyn neu berson sydd mewn perygl neu mewn sefyllfa fregus.
- Gyda phwy ddylai pobl gysylltu os oes digwyddiad – enw a manylion cyswllt eich Swyddog Diogelu a chysylltiadau'r awdurdod statudol.
- Diffiniadau o gamdriniaeth (boed yn emosiynol, yn gorfforol neu'n seicolegol), niwed ac esgeulustod – a sut i sylwi ar yr arwyddion
- Sut y bydd pryderon am ymddygiad staff neu wirfoddolwyr yn cael eu rheoli
- Gweithdrefnau ar gyfer cofnodi honiadau a digwyddiadau, a'r camau disgyblu a gymerir os na ddilynir y rhain
- Pwy sy'n gyfrifol am gofnodi camdriniaeth neu niwed – a sicrhau bod cofnodion yn cydymffurfio â GDPR.
- Cyngor ymarferol i staff a gwirfoddolwyr ar dosau a doniau o fewn y sefydliad.

Nid yw hon yn rhestr gynhwysfawr o'r meysydd y dylech ymdrin â hwy. Dylai eich polisi diogelu:

- cael eu teilwra i'ch sefydliad a'i weithgareddau
- cynnwys y dyddiad y cafodd ei gymeradwyo
- cynnwys y dyddiad y caiff ei adolygu.

Gwnewch yn siŵr bod pawb yn gwybod am eich polisi ac yn gyfarwydd ag ef

Beth bynnag yw maint eich sefydliad, dylech sicrhau bod staff a gwirfoddolwyr yn gyfarwydd â'ch polisi diogelu. Dylid darparu hyfforddiant o leiaf ar gyfer Swyddogion Diogelu a'u dirprwyon.

Mae'n syniad da ymdrin â'r polisi fel rhan o'u cyfnod sefydlu a hyfforddiant. Gwnewch gofnod eu bod wedi'i weld – er enghraifft, gallech ofyn iddynt lofnodi datganiad yn dweud eu bod wedi'i ddarllen a'i ddeall.

Fel gyda gweithdrefnau sefydliadol eraill, adolygwch ef yn rheolaidd i sicrhau ei fod yn dal yn addas i'r diben. Cadwch gofnod o pryd y gwiriwyd y polisi ddiwethaf.

Gweithio gyda phobl ifanc ar-lein

Mae'r holl ganllawiau diogelu safonol a'r angen am Bolisi Diogelu yn dal i fod yn berthnasol ond yn ogystal, mae angen i chi ystyried:

1. Daeth y Cod Plant (neu'r Cod Dylunio Sy'n Briodol i Oedran), i rym ar 4 Medi 2020 ac mae gan sefydliadau ddeuddeg mis i gydymffurfio â'r safonau newydd. Mae'n god ymarfer statudol sydd â'r nod o ddiogelu preifatrwydd plant pan fyddant ar-lein.
Mae'r cod yn cyflwyno 15 o safonau y mae angen i sefydliadau eu bodloni. Nod y safonau hyn yw sicrhau bod gwasanaethau ar-lein yn diogelu data personol plant gan ganolbwyntio ar egwyddorion a nodweddion preifatrwydd. At ddibenion y Cod hwn ystyr y term 'plant' yw unrhyw un o dan 18 oed.

Byddem yn gofyn i unrhyw sefydliad neu fusnes sy'n gweithio gyda phobl ifanc ar-lein gadarnhau eu bod yn cydymffurfio â'r Cod Plant a gallwn ofyn am fanylion eich asesiad risg cyflenwi digidol a ddylai gynnwys:

1. Ydych chi wedi cwblhau asesiad risg ar gyfer cymryd y gwasanaeth hwn ar-lein?
2. A oes trothwy risg clir ar waith sy'n diffinio pa grŵp o blant a phobl ifanc sy'n addas ar gyfer darparu gwasanaethau o bell? A oes unrhyw wasanaethau'n rhy risg uchel i'w darparu ar-lein?
3. Ydych chi'n bwriadu derbyn plant a phobl ifanc newydd i'ch gwasanaeth? Os ydych, sut y bydd eich rhag-asesiad ar gyfer addasrwydd gwasanaeth yn newid?
4. A yw staff/gwirfoddolwyr yn defnyddio dyfeisiau eich sefydliad? Lle y bo'n bosibl dylech ddefnyddio dyfeisiau sefydliadol yn hytrach na dyfeisiau personol.
5. Os ydych yn defnyddio cyfryngau cymdeithasol neu lwyfannau e-bost i gyfathrebu â phlant a phobl ifanc, a ydych wedi sicrhau bod y rhain i gyd yn gyfrifon sefydliadol ac nid yn gyfrifon personol?
6. Os ydych yn defnyddio Facebook, Instagram, YouTube, TikTok neu lwyfannau cyfryngau cymdeithasol tebyg ydych chi wedi gwirio eu bod yn drwyddedig ar gyfer y grŵp oedran rydych chi'n gweithio gyda nhw? Mae gan y rhan fwyaf o geisiadau cyfryngau cymdeithasol isafswm oedran o 14 oed. Mae eraill, fel WhatsApp, yn uwch am 16 mlynedd.
7. Ydych chi'n glir pa osodiadau preifatrwydd y dylai'r plant a'r bobl ifanc eu rhoi ar waith i gadw'n ddiogel ar-lein?
8. Os ydych yn defnyddio Nesáu neu debyg, a ydych yn glir a yw'r T&Cs yn caniatáu i blant a phobl ifanc eu defnyddio? Er enghraifft, nid yw pob fersiwn o Zoom wedi'u cynllunio i ddarparu'r un lefel o reolaethau, diogelwch ac amgryptio. Mae hyn yn golygu efallai na fydd yn ddiogel ar gyfer gweithio gyda phlant a phobl ifanc. Efallai y bydd yn rhaid i chi brynu trwydded ar gyfer pecyn sydd wedi'i gynllunio at ddefnydd addysgol.
9. Ydych chi wedi gwirio a yw'r llwyfan cyflenwi rydych chi'n bwriadu ei ddefnyddio (e.e. Nesáu) yn cydymffurfio â rheoliadau GDPR ar gyfer storio data plant a phobl ifanc? Pa wybodaeth mae'r plattform yn ei storio a ble mae'r storfa cwmwl? Gall hyn amrywio yn dibynnu a ydych yn defnyddio pecynnau am ddim neu becynnau trwyddedig.
10. Os ydych yn defnyddio cyfryngau cymdeithasol neu lwyfan ar-lein i redeg sgysiau grŵp neu wasanaethau ystafell sgwrsio, a oes gennych drefniant cymedroli clir ar waith i sicrhau eich bod yn goruchwyllo trafodaeth ac mae'n briodol?
11. Os ydych yn defnyddio grwpiau "caeedig", sut ydych chi'n sicrhau mai dim ond defnyddwyr cyfreithlon, e.e. y plant a'r bobl ifanc yn eich grŵp ieuentid arferol, sy'n gallu cael mynediad?
12. A yw eich yswiriwr indemniad proffesiynol wedi cydsynio i chi ddarparu'r gwasanaeth hwn yn ddigidol?
13. A ydych wedi adolygu eich Polisi Diogelu Plant a Phobl Ifanc craidd er mwyn sicrhau bod darpariaeth benodol ar gyfer darparu ar-lein?
14. A ydych wedi adolygu eich Cod Ymddygiad er mwyn sicrhau bod ffiniau digonol ar waith i osgoi cyswllt amhriodol â phlant a phobl ifanc ar-lein?
15. Ydych chi wedi ystyried a oes angen caniatâd ychwanegol gan rieni arnoch i ddarparu gwasanaeth yn ddigidol?

Cymorth a Chyngor

Rhondda Cynon Taf

Os oes gennych unrhyw bryderon neu os oes angen i chi roi gwybod am ddigwyddiad, cysylltwch â'r Ganolfan Diogelu Amlasiantaethol (MASH) – yr un pwynt cyswllt ar gyfer yr holl faterion diogelu.

Plant: 01443 742928 / childrens.mash@rctcbc.gcsx.gov.uk

OEDOLION SY'N AGORED I NIWED: 01443 742940 / adultsatrisk@rctcbc.gcsx.gov.uk

Neath Port Talbot

Plant: 01639 685717 (out of hours 01639 895455)

OEDOLION SY'N AGORED I NIWED: 01639 686802 (Out of Hours 01639 895455)

Ffurfiwyd [Bwrdd Diogelu Bae'r Gorllewin](#) yn 2013 yn cwmpasu ardaloedd Abertawe, Castell-nedd Port Talbot a Phen-y-bont ar Ogwr. Mae ganddynt gyfrifoldeb a rennir i sicrhau bod oedolion sydd mewn perygl o niwed yn rhanbarth y Bae Gorllewinol yn cael eu diogelu rhag pob math o gamdriniaeth drwy gydweithio i gadw oedolion yn ddiogel.

[Mae](#) CGGC yn rheoli gwasanaeth diogelu ar gyfer sefydliadau'r trydydd sector yng Nghymru sy'n gweithio gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion sydd mewn perygl. Mae gan y wefan lawer o wybodaeth am ddatblygu polisi a chanllawiau.

[Bydd CGS](#) a [Interlink](#) Castell-nedd Port Talbot hefyd yn gallu rhoi cyngor ar ddatblygu polisi.